

Bryssel, 3. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11125/26

ECOFIN 915
UEM 319
SOC 444
EMPL 246
COMPET 859
ENV 835
EDUC 301
ENER 457
JAI 895
GENDER 132
JEUN 175
SAN 533
ECB
EIB

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Kyproksen talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2026) 213 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä sekä talous- ja rahoituskomitean viimeistelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

Kyproksen talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263¹ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävä julkista taloutta, kestävä ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.
- (2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 lausunnon Kyproksen alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2026. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kypros ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi², suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.
- (3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuisia kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävä talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävä kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

² EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen³ viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.
- (5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Kyprosta koskevan vuoden 2026 maaraportin. Siinä arvioidaan Kyproksen edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Kypros on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Kyproksella on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Kyproksen edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Kyproksen kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä⁴. Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutuksen jakautuminen neljälle vuodelle. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 6,0 prosenttia vuonna 2025, 5,0 prosenttia vuonna 2026, 5,4 prosenttia vuonna 2027 ja 4,3 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen eli vuoteen 2023 verrattuna ovat 8,9 prosenttia vuonna 2025, 14,3 prosenttia vuonna 2026, 20,5 prosenttia vuonna 2027 ja 25,7 prosenttia vuonna 2028.
- (7) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoitusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi⁵, ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Jäsenvaltiot voivat edelleen pyytää kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia milloin tahansa vuoteen 2028 saakka, jos ne täyttävät asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa säädetyt kriteerit.
- (8) Kypros toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa⁶ vuodelta 2026. Siinä kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin.

⁴ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Kyproksen kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj>).

⁵ Komission tiedonanto ”Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa”, Bryssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

⁶ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (9) Vuonna 2025 reaalisien BKT:n kasvu oli 3,8 prosenttia ja YKHI-inflaatio 0,8 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisien BKT:n ennakoidaan kasvavan 2,3 prosenttia vuonna 2026 ja 2,7 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 3,6 prosenttia vuonna 2026 ja 2,2 prosenttia vuonna 2027.
- (10) Eurostatin tietojen⁷ perusteella Kyproksen julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2024 oli 4,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, pieneni 3,4 prosenttiin vuonna 2025. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan ylijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,1 prosenttia vuonna 2026 ja 2,5 prosenttia vuonna 2027. Vuonna 2026 ylijäämän supistuminen johtuu pääasiassa yleisen verouudistuksen toteuttamisesta vuoden alussa. Vuonna 2027 ylijäämän kasvu johtuu pääasiassa siitä, että verotulot kasvavat, kun sähkön ja perushyödykkeiden veronalennukset päättyvät, sekä siitä, että kasvunäkymät ovat kaiken kaikkiaan paremmat.
- (11) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys⁸, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 elvyttävä (1,8 % suhteessa BKT:hen). Vuonna 2026 sen ennustetaan olevan elvyttävä (0,4 % suhteessa BKT:hen) ja vuonna 2027 kiristävä (1,2 % suhteessa BKT:hen).
- (12) Eurostatin toimittamien tietojen⁹ perusteella Kyproksen julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 62,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, laskee vuoden 2025 loppuun mennessä 55,0 prosenttiin. Velkasuhteen supistuminen vuonna 2025 johtui pääasiassa perusylijäämästä, joka oli 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja siitä, että nimellinen BKT kasvoi yli kaksi kertaa korkomenoja nopeammin. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen laskee 50,4 prosenttiin vuoden 2026 loppuun mennessä ja 45,5 prosenttiin vuoden 2027 loppuun mennessä ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella. Velkasuhteen supistuminen vuosina 2026 ja 2027 johtuu pääasiassa perusylijäämästä, joka on 3,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2027. Molempina vuosina nimellisen BKT:n odotetaan kasvavan edelleen noin kaksi kertaa korkomenoja nopeammin.

⁷ Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

⁸ Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

⁹ Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

- (13) Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan Kyproksen julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat vuonna 2025 yhteensä 1,8 prosenttia, ja niiden ennakoidaan pysyvän vuonna 2026 samalla tasolla.
- (14) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Kypros on toteuttanut finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin¹⁰. Toimenpiteitä ovat muun muassa kohdentamattomat sähkön arvonlisäveron alennukset (maaliskuuhun 2027 asti) ja polttoaineiden valmisteverojen alennukset (huhtikuusta kesäkuuhun 2026) sekä kohdennetut tuet maanviljelijöille (huhti- ja toukokuussa 2026), lentoyhtiöille (kesäkuusta syyskuuhun 2026) ja matkailualalle (huhtikuu 2026). Komission kevään 2026 ennusteen mukaan näiden toimenpiteiden julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan noin 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Komissio arvioi, että jos nämä toimenpiteet pysyisivät voimassa vuoden 2026 loppuun asti, niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset olisivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026.
- (15) Komission laskelmien perusteella Kyproksen nettomenot kasvoivat 9,6 prosenttia vuonna 2025 ja 11,8 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024 ja 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää suositetun enimmäiskasvuprosentin. Tämä poikkeama on vuositasolla 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen kasvuprosentti myös ylittää suositellun enimmäiskasvun, ja tämä merkitsee kumulatiivisesti 1,0 prosentin poikkeamaa suhteessa BKT:hen. Kuten edellä on todettu, julkisen talouden rahoitusasema vuonna 2025 oli kuitenkin ylijäämäinen ja julkinen velka alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen.

¹⁰ Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4. toukokuuta 2026).

- (16) Komission laskelmien perusteella Kyproksen nettomenojen ennakoitaan kasvavan 7,4 prosenttia vuonna 2026 ja 20,1 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 ylittää suositetun enimmäiskasvun. Tämä poikkeama on vuositasolla 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, nettomenojen kumulatiivisen kasvuprosentin ennakoitaan myös olevan suositeltua enimmäiskasvuprosenttia suurempi ja vastaavan kumulatiivisesti 1,8 prosentin poikkeamaa suhteessa BKT:hen. Kuten edellä on todettu, julkisen talouden rahoitusaseman vuonna 2026 ennakoitaan kuitenkin olevan ylijäämäinen. Julkinen velka on alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja sen ennakoitaan supistuvan edelleen.
- (17) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.
- (18) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja koheesiorahaston tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Kyproksessa EU:n tason keskivauhtia nopeampaa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta. On tärkeää säilyttää nykyinen vauhti ja maksimoida samalla investointien käytännön vaikutus. Kypros toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvn ja kasvun edistämiseksi. Joillakin aloilla, kuten jätehuollossa ja julkisessa kaupunkiliikenteessä, täytäntöönpanoa on kuitenkin ehkä tarpeen vahvistaa edelleen. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Kyproksen koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöimät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa¹¹ määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

- (19) Kyproksen tutkimus- ja innovaatioekosysteemissä tutkimukseen ja kehitykseen investoidaan edelleen vähän, tietämystä hyödynnetään heikosti ja tutkimuksen ja elinkeinoelämän välillä on rajalliset yhteydet. Myönteistä on, että elpymis- ja palautumistukivälineen ja koheesiopolitiikan kautta on toteutettu kohdennettuja rahoitusaloitteita, joilla tuetaan innovatiivisia ja start-up-yrityksiä, ja että äskettäin on hyväksytty spin-off-yrityksiä koskeva säädös. Jäljellä on kuitenkin edelleen merkittäviä pullonkauloja, kuten kattavan pitkän aikavälin tutkimus- ja innovointistrategian puuttuminen, ja tämä rajoittaa tutkimustulosten tuloksellista kaupallistamista. Tieto- ja viestintätekniikka-alan nopea laajentuminen tarjoaa mahdollisuuden luoda heijastusvaikutuksia laajemminkin talouteen vahvistamalla yhteyksiä kotimaisiin yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin.
- (20) Pankkisektorin ulkopuolisen rahoituksen saatavuus Kyproksella on niukkaa, ja tämä rajoittaa liiketoiminnan laajentamista, monipuolistamista ja tuottavuuden kasvua. Pankkien luotonanto on edelleen hallitsevassa asemassa yritysten rahoituksessa, ja pääomamarkkinat ovat alikehittyneet. Markkinarahoituksen taso on Kyproksessa yksi unionin alhaisimmista. Vaikka elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa on vaihtoehtoisen rahoituksen tukemiseksi käynnistetty joitakin aloitteita, kuten Kyproksen pääomarahasto, rahoitusta on saatu edelleen liikkeelle vain vähän. Tämän seurauksena monilla yrityksillä, erityisesti uusilla ja innovatiivisilla yrityksillä, on vaikeuksia saada riittävästi rahoitusta. Finanssiosaaminen on edelleen heikkoa EU:n keskiarvoon verrattuna, mikä rajoittaa kotitalouksien kykyä ja motivaatiota hyödyntää monipuolisia sijoitusstrategioita. Samanaikaisesti eläkejärjestelmän toinen pilari on edelleen alikehittynyt ja erittäin hajanainen, mikä rajoittaa sen roolia sekä eläkkeiden että pitkäaikaisen pääoman tarjonnassa. Vahvistamalla ammatillisia lisäeläkkeitä ja parantamalla kotitalouksien pääomamarkkinoille osallistumista voitaisiin tukea pitkäaikaisen rahoituksen saatavuutta ja tehostaa säästöjen kohdentamista.
- (21) Kyproksella on useita sääntely- ja hallintokehykseen liittyviä haasteita. Joitakin toimia on aloitettu, mutta investointeja haittaavia esteitä on edelleen olemassa. Infrastruktuurihankkeissa esiintyy edelleen viivästyksiä, jotka johtuvat pitkistä maanhankintamenettelyistä ja muista hankintamenettelyistä, rajallisista hallinnollisista valmiuksista ja koordinointiin liittyvistä haasteista. Vaikka toimenpiteitä hallinnollisen taakan keventämiseksi ja sijoituspalvelujen parantamiseksi on hyväksytty, tarvitaan lisätoimia tehokkuuden lisäämiseksi, menettelyjen virtaviivaistamiseksi ja sääntelyn hajanaisuuden vähentämiseksi.

- (22) Valtion omistamien yritysten omistajaohjauksessa on Kyproksessa parantamisen varaa. Näillä yrityksillä on keskeinen rooli talouden avainaloilla (kuten sähkö, televiestintä, vesihuolto, jätevesihuolto ja infrastruktuuri). Tällaisten yritysten omistajaohjaus ei kuitenkaan täytä kansainvälisiä normeja, sillä yritysten vastuuvuolisuudessa, läpinäkyvyydessä ja hallintoelinten jäsenten nimitysmenettelyissä on sitkeitä puutteita ja niiltä puuttuu selkeä omistajapolitiikka. Vaikka valtion omistamien yritysten hallitusten ansioihin perustuvaa nimittämistä on parannettu perustamalla riippumaton neuvoa-antava lautakunta, äskettäin hyväksytyn valtion omistamien yritysten hallintoa koskevan toimintasuunnitelman tehokas täytäntöönpano voisi auttaa vastaamaan näihin haasteisiin ja parantaa näiden yritysten suorituskykyä, tukea niiden nykyaikaistamista ja tehostaa niiden panosta strategiaan politiikkatavoitteisiin, kuten vihreään ja digitaaliseen siirtymään.
- (23) Kyproksella on haasteita, jotka liittyvät sen oikeuslaitoksen tehokkuuteen, sillä asioiden ratkaisuaikat ovat pitkiä, digitalisaatio on vähäistä ja tuomioiden täytäntöönpanossa esiintyy viivästyksiä. Äskettäin hyväksytyllä uudistuksella pyritään nopeuttamaan tiettyjen asioiden ratkaisemista perustamalla merioikeus ja kauppatuomioistuimien, mutta uudistuksen toteuttaminen on viivästynyt, eikä kumpikaan tuomioistuimista ole vielä toiminnassa. Oikeudellisten prosessien digitalisoinnissa, mukaan lukien kattava asiajärjestelmä ja digitaalinen äänitallennusteknologia, on edistytty vain vähän, ja täytäntöönpanon pullonkauloja on edelleen jäljellä, mikä heikentää oikeusvarmuutta ja investointiedellytyksiä.
- (24) Kypros on edistynyt energiasiirtymässä, mutta merkittäviä haasteita on jäljellä. Kypros on edelleen erittäin riippuvainen fossiilisista polttoaineista, ja öljyn ja öljytuotteiden osuus sen kokonaisenergiankulutuksesta oli 85,2 prosenttia vuonna 2024. Lisäksi Kyproksen riippuvuus energian tuonnista on yksi EU:n suurimmista (87,7 % käytettävissä olevasta energian bruttomäärästä vuonna 2024). Vasilikosiin rakennettavaan nesteytetyn maakaasun (LNG) tuontiterminaaliin liittyvät hallinnolliset viivästykset haittaavat pyrkimyksiä monipuolistaa energiahuoltoa sisällyttämällä maakaasu energialähteiden yhdistelmään. Myös toimet energiaverkkoyhteyksien kehittämiseksi naapurimaiden kanssa ovat pysähtyneet. Erityisesti Kyproksen energiaeristyneisyyden lopettamiseen tähtäävä Great Sea Interconnector -hanke on edelleen kärsinyt viivästyksistä. Uusiutuvat energialähteet ovat voimakkaiden ulkoisten riippuvuuksien vuoksi ratkaisevan tärkeitä paitsi Kyproksen talouden vähähiilistämiseksi myös energiaturvallisuuden ja ulkoisten energiahäiriöiden sietokyvyn parantamiseksi.

- (25) Kypros on lisännyt uusiutuvan energian tuotantoaan, mutta lisätoimia tarvitaan verkkokapasiteetin ja energiavarastojen lisäämiseksi, jotta voidaan helpottaa uusiutuvan energian laajempaa käyttöönottoa. Aurinko- ja tuulienergian asennettu kapasiteetti kasvoi huomattavasti vuonna 2025, ja tämä nosti uusiutuvien energialähteiden osuuden sähköntuotannosta 27,4 prosenttiin¹². Vaikka lupamenettelyjen helpottamiseksi ja digitalisoimiseksi on otettu käyttöön toimenpiteitä, huomattavat viivästykset haittaavat edelleen uusien uusiutuvan energian tuotantolaitosten liittymistä sähköverkkoon. Kyproksessa ei ole toimintakuntoisia fossiilittoman sähkön varastointijärjestelmiä. Joitakin hankkeita on suunnitteilla sähkönsiirtojärjestelmän kehittämissuunnitelman puitteissa, mutta toteutus on vielä varhaisessa vaiheessa. Elpymis- ja palautumistukivälineestä ja koheesiopolitiikasta tuettujen, rakennusten energiatehokkuutta parantavien peruskorjausohjelmien käyttöönotto on edistynyt edelleen, ja sitä on täydennetty sääntelytoimenpiteillä, joilla pyritään saamaan liikkeelle yksityistä rahoitusta energiatehokkuuden parannuksiin. Kestävä liikenne on edelleen kiireellinen haaste, jota pahentaa se, että Kypros on täysin riippuvainen maanteiden rahtiliikenteestä. Lisätoimia tarvitaan julkisen liikenteen kehittämiseksi, latausinfrastruktuurin laajentamiseksi ja taloudellisten kannustimien tarjoamiseksi kestäväälle liikkumiselle.
- (26) Kyproksella on merkittäviä pysyviä ympäristöhaasteita. Veden niukkuus on saavuttanut kriittisen tason, ja makean veden hyödyntämistä ja veden tuottavuutta kuvaavien indikaattorien perusteella Kyproksen tilanne on yksi EU:n heikoimmista. Veden suolapoistotoimista ja infrastruktuuriparannuksista, mukaan lukien elpymis- ja palautumistukivälineen ja koheesiopolitiikan toimista, huolimatta vesi-infrastruktuuriin tehdyt investoinnit eivät ole tähän mennessä olleet riittäviä juomaveteen ja jätevesihuoltoon liittyvien systeemisten haavoittuvuuksien korjaamiseksi. Myös jätehuollon suorituskyky on jäljessä EU:n tavoitteista; esimerkiksi Kyproksen asukasta kohti tuottaman yhdyskuntajätteen määrä on EU:n suurimpia. Useilla toimenpiteillä, joita on hyväksytty vuonna 2021 laaditun kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman ja koheesiopolitiikan puitteissa, pyritään vähentämään jätteen syntymistä, parantamaan jätteiden lajittelua ja lisäämään kierrätystä, mutta toimenpiteiden koko potentiaalia ei ole vielä hyödynnetty. Paikallis- ja piiriviranomaisten hallinnollisten valmiuksien parantaminen on myös ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan tukea vesi- ja jätehuoltoon tehtävien investointien suunnittelua ja koordinoitua kaikkialla Kyproksessa.

¹² Lähde: [Sähkö-ENTSO:n avoimuusfoorumi](https://transparency.entsoe.eu/) (<https://transparency.entsoe.eu/> – sivustolla käyty 9.4.2026).

- (27) Kypros on edelleen altis erilaisille ilmatorisille (esimerkiksi maastopaloille, tulville, kuivuudelle ja rannikon eroosiolle), jotka uhkaavat vahingoittaa maan luonnon monimuotoisuutta, yhteiskunnan selviytymiskykyä ja taloutta. Päivitettyä kansallista sopeutumisstrategiaa 2025–2050 ei ole edelleenkään alettu toteuttaa, mikä viivästyttää kriittisiä toimia. Lisäksi kansalliseen strategiaan sisältyvä parannettu ohjausjärjestelmä voisi lisätä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastokestävyyttä säätelevän institutionaalisen kehyksen johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta, mutta myös sen perustaminen on viivästynyt. Muissa toimissa, joista joitakin tuetaan koheesiopolitiikan kautta, keskitytään tulvientorjuntainfrastruktuurin kehittämiseen sekä palo- ja katastrofiriskien hallintaan. Kyproksen ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät investoinnit eivät kuitenkaan vastaa todellisia tarpeita.
- (28) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Kyprokselle osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.
- (29) Kyproksella on useita haasteita, jotka liittyvät naisten ja vammaisten integroitumiseen työmarkkinoille sekä osaamisen kohtaanto-ongelmiin ja työvoimapulaan. Vaikka Kyproksen työmarkkinat ovat vankan talouskasvun tukemina edelleen vahvat, työllisyysaste ylittää vuoden 2030 kansallisen tavoitteen ja työttömyys laskee edelleen, kohdennettujen aktivointitoimien ja aktiivisen työvoimapolitiikan kattavuus ja vaikuttavuus on edelleen rajallista erityisesti naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien osalta. Lisäksi julkisten työvoimapalvelujen kapasiteetti on edelleen rajallinen, ja ne hyötyisivät vahvemmassa seurannasta ja arvioinnista sekä etsivästä toiminnasta, joita tuettaisiin päivitettyillä tietojärjestelmillä.

- (30) Kypros voisi edelleen lisätä laadukkaita työpaikkoja. Matalasta työttömyydestä ja dynaamisista työmarkkinoista huolimatta työolot, erityisesti pitkät työpäivät ja EU:n keskiarvoon verrattuna suhteellisen suuri matalapalkkaisten työpaikkojen osuus, muodostavat edelleen ongelman, joka vaikuttaa suhteettomasti naisiin. Vanhemmuuden vaikutus naisten työllistymiseen yhdessä kohtuuhintaisten ja laadukkaiden hoitopalvelujen heikon saatavuuden kanssa rajoittaa urakehitystä ja myötävaikuttaa sukupuolten välisiin palkka- ja eläke-eroihin. Vaikka viimeaikaiset politiikka-aloitteet, kuten työhönottokannustimet ja joustavia työjärjestelyjä edistävät toimenpiteet, ovat askelia oikeaan suuntaan, niiden tuloksellinen toteutus sekä laadukkaisiin työpaikkoihin siirtymisen tukeminen, koulutukseen pääsyn parantaminen suuren kysynnän aloilla ja hoitopalvelujen laajentaminen voivat auttaa lisäämään naisten osallistumista työmarkkinoille ja parantamaan työpaikkojen laatua.
- (31) Kyproksella on haasteita, jotka liittyvät ammatillisen koulutuksen vahvistamiseen, vähäiseen osallistumiseen luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan ja teknologioiden (STEM) aloille ja heikkoon suoriutumiseen perustaitojen opetuksessa. Tämä on osaltaan syynä jatkuvaan osaamisen kohtaanto-ongelmaan ja työvoimapulaan, myös vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta keskeisillä aloilla. Elpymis- ja palautumistukivälineen toimenpiteillä on lisätty varhaiskasvatukseen osallistumista, mutta se on edelleen EU:n tavoitteen alapuolella, mikä rajoittaa sekä varhaista osaamisen kehittämistä että työmarkkinoille osallistumista, ja inklusiiviseen opetukseen liittyy edelleen merkittäviä haasteita, sillä vammaisilla ja erityisopetusta tarvitsevilla oppilailla on edelleen esteitä, jotka häiritsevät heidän tosiasiallista osallistumistaan yleiseen opetukseen.

- (32) Kyproksen sosiaaliturvajärjestelmän useissa osissa on parantamisen varaa. Vaikka voimakas talouskasvu on auttanut vähentämään köyhyyttä yleisesti, ikääntyneiden köyhyysriski on edelleen selvästi EU:n keskiarvoa suurempi riittämättömien eläketulojen vuoksi. Tämä koskee erityisesti niitä, joiden tulot olivat pienet heidän ollessaan työelämässä. Samaan aikaan toteutetuista toimista huolimatta kattavan, riittävästi rahoitetun ja integroidun pitkäaikaishoitojärjestelmän puuttuminen yhdessä henkilöstöpulan ja koti- ja yhteisöperustaisten palvelujen niukkuuden kanssa rajoittaa palvelujen saatavuutta ja vaikeuttaa laitoshoidon purkamista. Energiaköyhyys on joistakin kohdennetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen ongelma, mikä johtuu toimenpiteiden rajallisesta kattavuudesta ja järjestelmällisen seurannan puutteesta. Lisäksi sosiaalisen asuntotarjonnan puute yhdessä asumiseen liittyvien maksurästien suuren määrän kanssa rasittaa edelleen haavoittuvassa asemassa olevia kotitalouksia huolimatta viimeaikaisista tukijärjestelmistä ja asuntotarjonnan suunnitellusta lisäämisestä.
- (33) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2026, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimia vuonna 2026 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Kyprokselle annettava suositus 1 auttaa noudattamaan ensimmäistä, toista ja kolmatta euroalueen suositusta, suositus 2 auttaa noudattamaan neljättä euroalueen suositusta, suositus 3 auttaa noudattamaan seitsemättä, yhdeksättä ja yhdettätoista euroalueen suositusta, suositus 4 auttaa noudattamaan seitsemättä euroalueen suositusta ja suositus 5 auttaa noudattamaan viidettä euroalueen suositusta,

SUOSITTAA, että Kypros toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomenot pysyvät neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittelemien enimmäiskasvuprosenttien mukaisina, kun otetaan huomioon että Kyproksen julkinen talous on ylijäämäinen sekä suositetusta nettomenojen enimmäismäärästä vuonna 2025 kertynyt olennainen poikkeama ja komission vuodeksi 2026 ennakoima olennainen poikkeama suhteessa suositeltuun nettomenojen enimmäismäärään; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyys ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiantensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehityksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa;
2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesipolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleenkohdentamista koheesipolitiikan säännösten väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksiin;
3. vahvistaa tutkimusta ja innovointia edistämällä julkisia ja yksityisiä T&K-investointeja, tehostamalla tutkimuksen ja liiketoiminnan välistä synergiaa sekä hyväksymällä pitkän aikavälin tutkimus- ja innovointistrategian, johon sisältyy indikaattoreita ja jolla on monivuotinen rahoitus; helpottaa talouden monipuolistamista kanavoimalla säästöjä vaihtoehtoihin säästötuotteisiin ja pääomamarkkinainstrumentteihin, vahvistamalla lisäeläkejärjestelmää ja lisäämällä finanssiosaamista; yksinkertaistaa sääntelyä ja keventää hallinnollista taakkaa; parantaa valtion omistamien yritysten omistajaohjausta toimilla, joilla parannetaan edelleen ansioihin perustuvaa hallitusten jäsenten nimittämistä, sekä omistajapolitiikalla ja tulosperusteisella johtamisella; tehostaa oikeuslaitosta jatkamalla sen työkulun digitalisointia;

4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja monipuolistaa edelleen energialähteitä erityisesti kehittämällä energiaverkkoyhteyksiä naapurimaiden kanssa, lisäämällä energiatehokkuuden rahoitusta, parantamalla sähköverkoja ja energiavarastoja sekä laajentamalla kestävää liikennettä ja joukkoliikennettä; parantaa vesihuoltoa sekä jätevesi- ja jätehuoltoa lisäämällä infrastruktuuri-investointeja, parantamalla paikallisviranomaisten hallinnollisia valmiuksia, edistämällä kestäviä vedenkäyttökäytäntöjä ja laajentamalla yhdyskunta- ja pakkausjätteen erilliskeräystä; parantaa ilmastonmuutokseen sopeutumisen institutionaalista kehystä;
5. puuttuu työvoimapulaan ja parantaa työpaikkojen laatua vahvistamalla haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien osallistumista työmarkkinoille, lisäämällä edelleen ammatillisen koulutuksen kapasiteettia ja houkuttelevuutta, edistämällä aikuiskoulutusta, lisäämällä julkisten työvoimapalvelujen kapasiteettia ja vahvistamalla aktiivista työvoimapolitiikkaa; lisää osallistumista varhaiskasvatukseen, parantaa perustaitoja ja lisää opiskelijoiden osallistumista luonnontieteiden, teknologian, tekniikan ja matematiikan alojen (STEM) opintoihin; parantaa pitkäaikaishoitopalvelujen saatavuutta ja kattavuutta, laajentaa oikeutta näihin palveluihin ja alentaa korkeita asiakasmaksuja; parantaa haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien sosiaaliturvaa tarjoamalla kohdennettua tukea energiaköyhille kotitalouksille, varmistamalla riittävät vähimmäiseläkkeet ja lisäämällä kohtuuhintaista ja sosiaalista asuntotarjontaa.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja